

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Socialinspektör
Gunilla Lindqvist

Justerat

Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 92

Klätterrosornas skrivelse om
konventionen om rättigheter för
personer med funktionsnedsättning.

ÅLR 2016/7546

145 S2

Landskapsregeringen beslöt besvara Klätterrosorna enligt **bilaga 1, S216E31.**

Nätverket Klätterrosorna på Åland
c/o Miina Fagerlund
Solängsvägen 39
AX-22220 EMKARBY

Hänvisning
Er skrivelse 6.10.2016

Kontaktperson
Socialinspektör Gunilla Lindqvist, tel. 25 266
gunilla.lindqvist@regeringen.ax

Ärende
**ER SKRIVELSE OM KONVENTIONEN OM
RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED
FUNKTIONSNEDSÄTTNING**

I skrivelse av 6.10.2016 belyser nätverket Klätterrosorna det nationella genomförandet och övervakningen av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och man ber landskapsregeringen om svar på tre frågeställningar

Fråga 1

Har motsvarande ändringar som gjorts i rikslagarna gjorts på Åland i socialvårds- och specialomsorgslagarna?

Lagar som antagits i riket som ligger under rikets lagstiftningsbehörighet träder i kraft i landskapet Åland vid samma tidpunkt som när de träder i kraft i riket. Exempelvis *lagen om garantipension* (FFS 703/2010) och *lag om ändring av lagen om hemkommun* (FFS 1377/2010).

Socialvårdslag

Socialvårdslagen (FFS 710/1982) och de ändringar som antagits i lagen är tillämpliga i landskapet Åland genom *landskapslag* (1995:101) *om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård*. Landskapsregeringens arbete med att ta fram en ny socialvårdslag och de lagar som sammanhänger med det pågår.

Specialomsorgslagen och självbestämmanderätt

Lag (FFS 519/1977) *angående specialomsorger om utvecklingsstörda* och de ändringar som antagits i lagen är tillämpliga i landskapet Åland genom *landskapslag* (1978:48) *om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda*. Införande av bestämmelser om självbestämmanderätten i specialomsorgslagen genom *lag* (FFS 381/2016) *om ändring av lagen angående specialomsorger om*

utvecklingsstörda vilken trädde i kraft i landskapet Åland den 10 juni 2016 är av tillfällig natur med anledning av ratificeringen av FN-konventionen och kommer att ersättas med en *lag om självbestämmanderätt*.

Ny funktionshinderslag

I riket pågår ett arbete med att samordna *lag (FFS 380/1987) om service och stöd på grund av handikapp* och *specialomsorgslagen (FFS 519/1977)* till en ny gemensam *lag om särskild service med anledning av funktionshinder*. Handikappservicelagen är tillämplig i landskapet genom *landskapslag (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp*. Landskapsregeringens utgångspunkt är att samma reform skall genomföras i landskapet Åland.

KST

Utgående från *landskapslag (2016:2) om kommunalt samordnad socialtjänst*, KST-lagen samordnas delar av socialvården i landskapet Åland. Landskapsregeringen har vid ett flertal tillfällen uppmärksammat kommunerna om de förestående lagändringarna och beaktande av personer med funktionsnedsättnings rättigheter.

Fråga 2

Vem/vilken myndighet i landskapet har ansvar för att främja, skydda och säkerställa de rättigheter som tillkommer personer med funktionsnedsättningar på Åland i enlighet med konventionens bestämmelser?

Genomförandet av konventionen i landskapet Åland främjas, skyddas och övervakas med hjälp av den nationella mekanismen enligt artikel 33.2 i konventionen. Justitieombudsmannen tillsammans med människorättscentret och dess människorättsdelegation utgör den oberoende mekanismen enligt artikel 33.2.

Fråga 3

På vilket sätt tänker landskapsregeringen garantera att konventionens och det fakultativa protokollets bestämmelser uppfylls på Åland?

Landskapsregeringens utgångspunkt är att implementeringen av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning sker både *systematiskt, tvärsektoriellt* och *på olika nivåer*. Funktionshinderspolitik spänner över olika politikområden och sektorsansvarsprincipen råder. Personer med funktionsnedsättning och de organisationer som representerar dem ska vara involverade och medverka i implementeringen av konventionen.

Landskapsregeringen arbetar med FN-konventionens bestämmelser på flera olika nivåer

Nordisk nivå

Nordiskt samarbete om funktionshinder sker framför allt genom olika typer av kunskaps- och erfarenhetsutbyten mellan olika aktörer och på olika nivåer. Funktionshindersorganisationer, myndigheter, forskare, politiska partier och regeringskanslier samarbetar för att bygga upp en gemensam bild av hur olika lagar, stöd och service fungerar i praktiken

och hur de kan utvecklas för förbättrad inkludering. Ålands landskapsregering samarbetare bland annat med de nordiska länderna och övriga självstyrande områdena inom *Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder* och det *Nordiska expertnätverket för FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* för att verkställa *Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2015-2017*.

Nationell nivå

Landskapet Åland har genom *Statsrådets förordning om delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning* en permanent sakkunnigmedlem i den nationella delegationen enligt artikel 33.1. Delegationen har till uppgift att inom olika sektorer och på olika plan underlätta sådan verksamhet enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som hänför sig till genomförandet av konventionen. För att fullfölja sin uppgift ska delegationen 1) främja och samordna det nationella genomförandet av konventionen och beaktandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i verksamheten inom alla förvaltningsområden, 2) göra upp ett verksamhetsprogram för sin mandattid där den anger viktiga nationella mål för att främja genomförandet av konventionen och metoder för att nå målen samt behövlig uppföljning, 3) bland sina medlemmar utse en representant för personer med funktionsnedsättning att delta i verksamheten för de kontaktpunkter som avses i artikel 33 i konventionen. Delegationen ersätter det riksomfattande handikapprådet.

Landskapet Åland

I förslag till budget för landskapet Åland 2017 framgår att landskapsregeringen under år 2017 avser tillsätta ett *Råd för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland*. Den 29 november 2016 antog landskapsregeringen reglemente för *Rådet för personer med funktionsnedsättning för landskapet* (beslut S216E28). Rådet skall fungera som koordineringsmekanism på Åland gällande implementering, uppföljning och rapportering av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning för att underlätta därtill relaterad verksamhet inom olika sektorer och på olika plan. Rådet för personer med funktionsnedsättning ersätter handikapprådet för landskapet Åland.

Ett tillgängligt Åland

I förslag till budget för landskapet Åland 2017 framgår att landskapsregeringen under år 2017 avser att påbörja revideringen av Ålands landskapsregerings funktionshinderspolitiska åtgärdsprogram, *Ett tillgängligt Åland*, vilket baserar sig på implementering av FN-konventionen. I *Ett tillgängligt Åland- från ord till handling III* framgår landskapsregeringens uppföljning av de åtgärder som vidtagits under programperiodens första tre år 2013-2015. En uppföljning av programmets åtgärder presenteras årligen i landskapsregeringens berättelse.

Lagstiftning och administrativa åtgärder

Landskapsregeringen ska säkerställa och främja förverkligande av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning genom ändamålsenliga lagstiftningsåtgärder, i riktlinjer och program, administrativa och andra åtgärder för att uppfylla de rättigheter som erkänns i konventionen. Vissa åtgärder är till för att

undanröja nuvarande hinder på vägen mot delaktighet och jämlikhet. Andra åtgärder stödjer långsiktig verksamhet som påverkar förverkligandet av rättigheter för personer med funktionsnedsättning och bekämpning av diskriminering av dem.

Minister

Wille Valve

Socialinspektör

Gunilla Lindqvist